

Κώστας Βαλάκας, *Ο δωδέκατος Πυθιόνικος του Πινδάρου και η τέχνη των αυλητών*

Ο 12ος Πυθιόνικος συντέθηκε για τη νίκη του αυλητή Μίδα από τον Ακράγαντα της Σικελίας σε μουσικούς αγώνες στα Πύθια του 490 π.Χ.

Το χορικό άσμα αρχίζει με επίκληση στην πόλη του αυλητή, αλλά βασίζεται στην ελλειπτική κεντρική αφήγηση μεγάλου μέρους του μύθου του Περσέα, με έμφαση στον άθλο του αποκεφαλισμού της Γοργόνας Μέδουσας και σε μίαν ασυνήθιστη μυθολογική λεπτομέρεια, τη θεϊκή «εφεύρεση» της αύλησης. Η Αθηνά, παρούσα στον άθλο του ήρωα, επηρεάζεται από ήχους που βγάζουν θρηνώντας την αδελφή τους οι δύο αθάνατες Γοργόνες και τα φίδια στο κεφάλι τους. Θέλοντας να «μιμηθεί» τον θρήνο τους, η θεά «εφηύρε» για χάρη των θνητών την «τέχνη» των αυλών, καθώς και το μουσικό είδος που ονόμασε χαρακτηριστικά «πολυκέφαλο νόμο», θεσπίζοντας παραλλήλως αγώνες για την προβολή των αυλητικών παραστάσεων, που η σημασία τους φτάνει, όπως εννοείται, από τον Ορχομενό ως τους Δελφούς και τον Ακράγαντα. Με αφετηρία την ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα πρόσφατη βιβλιογραφία – και με δεδομένους τους περιορισμούς που σημαίνει για την έρευνα η έκτακτη συνθήκη της πανδημίας – αυτή η ερμηνευτική προσέγγιση εστιάζει στο μυθολογικό μέρος και στη θεματική δομή, ιδίως στα θέματα εύρεση, τέχνη, μίμηση, δαίμων και χρόνος. Ένα μόνο από τα ερμηνευτικά ζητήματα τα οποία θέτει αυτό το σύντομο χορικό ποίημα (και για τα οποία μας βοηθούν ως έναν βαθμό τα Αρχαία Σχόλια), είναι ο «στοχαστικός» επίλογος – για τα όρια της ανθρώπινης κατάστασης, ίσως και για τη δυναμική της – χωρίς ευθεία σύνδεση με τα προηγούμενα μέρη. Η παρουσίαση αποσκοπεί να δείξει ορισμένα ιδιαίτερα στοιχεία ενός επινίκιου ποιήματος που εγκωμιάζει την τέχνη της μουσικής των αυλητών.